

Den 24. juni 2022

RAMMENOTAT TIL FOLKETINGETS MILJØ- OG FØDEVAREUDVALG om tærskelværdier under havstrategidirektivet

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Som led i implementeringen af EU's havstrategidirektiv er medlemsstaterne forpligtede til at udarbejde kvantitative tærskelværdier, der fastsætter god miljøtilstand i havmiljøet. Størstedelen af tærskelværdierne skal udarbejdes i de regionale havkonventioner, HELCOM (Østersøen) og OSPAR (Nordsøen og Kattegat), mens de resterende fastsættes i EU. En række tærskelværdier var til godkendelse i HELCOM og OSPAR i juni 2022, hvor Danmark har taget undersøgelsesforbehold. Danmark skal give en tilbagemelding vedr. undersøgelsesforbeholdet snarest muligt. Der er på nuværende tidspunkt 10 indikatorer, med underliggende tærskelværdier, som skal tages stilling til i HELCOM og OSPAR. Tærskelværdierne vedrører biodiversitet og eutrofiering. De godkendte tærskelværdier vil blive anvendt i de regionale tilstandsvurderinger, som skal udarbejdes i havkonventionerne i løbet af 2022/2023. Der er ikke taget stilling til den nationale anvendelse af tærskelværdierne. Dette sker ved første del af havstrategi III i 2024, hvor der skal laves en national tilstandsvurdering og fastsættes miljømål. Regeringen lægger vægt på, at de foreslåede tærskelværdier er naturfagligt velbegrundede ud fra bedst tilgængelige viden, og at de tager højde for de potentielle risici for havmiljøet samt forsigtighedsprincippet. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslagene.

Baggrund

Der skal løbende tages stilling til tærskelværdier i takt med udarbejdelsen af dem i HELCOM, OSPAR og EU. På møde i HELCOM d. 14. juni 2022 og i OSPAR d. 20.-23. juni 2022 tog Danmark et generelt undersøgelsesforbehold for godkendelse af 10 indikatorer med underliggende tærskelværdier. Danmark skal snarest muligt give en tilbagemelding til HELCOM og OSPAR vedr. undersøgelsesforbeholdene mhp. afklaring af, hvorvidt tærskelværdierne kan indgå i de regionale tilstandsvurderinger, som skal udarbejdes i løbet af 2022/2023.

Formål og indhold

I henhold til havstrategidirektivet har EU's medlemsstater siden 2008 været forpligtede til at opnå god miljøtilstand i deres havområder. I 2017 vedtog Kommissionen GES-afgørelsen i tillæg til havstrategidirektivet. Denne forpligter medlemsstaterne til bl.a. at fastsætte kvantitative

tærskelværdier på EU og regionalt niveau, som skal indgå i medlemsstaternes beskrivelse af en god miljøtilstand for deres havområder¹.

Tærskelværdierne er en yderligere præcisering af de eksisterende hovedsagligt kvalitative kriterier for god miljøtilstand i havstrategidirektivet og skal iflg. GES-afgørelsen fastsættes bl.a. på grundlag af forsigtighedsprincippet, de potentielle risici for havmiljøet samt det bedste tilgængelige videnskabelige grundlag.

Tærskelværdierne skal bidrage til at fastsætte niveauet for god miljøtilstand for en række indikatorer inden for de 11 emner, som danner udgangspunkt for havstrategidirektivet:

- 1) Biodiversitet
- 2) Ikkehjemmehørende arter
- 3) Erhvervsmæssigt udnyttede fiskebestande
- 4) Havets fødenet
- 5) Eutrofiering
- 6) Havbunden
- 7) Hydrografiske ændringer
- 8) Forurenende stoffer
- 9) Forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum
- 10) Marint affald
- 11) Undervandsstøj

Tærskelværdierne skal indgå i medlemslandenes beskrivelse af god miljøtilstand og danner dermed grundlag for den tilstandsvurdering, som medlemslandene hvert 6. år skal indrapportere til Kommissionen (næste gang i 2024). Heri fastsættes endvidere de miljømål, som er bindende for danske offentlige myndigheder. Der vil blive taget stilling til den konkrete nationale anvendelse af tærskelværdierne i forbindelse med udarbejdelse af den nationale tilstandsvurdering og fastsættelse af miljømål i 2024.

Indsatserne fastlægges efterfølgende i et nationalt indsatsprogram. De konkrete tærskelværdier vil således tidligst få betydning for indsatsprogrammet under havstrategi III, som skal udarbejdes i 2027. I indsatsprogrammet skal der iflg. havstrategidirektivet tages hensyn til bæredygtig udvikling og til de sociale og økonomiske konsekvenser af de påtænkte foranstaltninger. Der kan i forbindelse med fastlæggelsen af indsatsprogrammet anvendes visse undtagelser, og der er mulighed for at tilrettelægge indsatser, så der samtidig tages samfundsmæssige hensyn.

Hovedparten af tærskelværdierne skal iht. GES-afgørelsen fastsættes via regional koordination, mens tærskelværdier vedrørende havbund, marint affald og undervandsstøj fortrinsvist skal fastsættes i EU. Den regionale koordination foregår i de to havkonventioner, som Danmark er medlem af, hhv. OSPAR fsva. Nordsøen, Skagerrak, Nordlige Øresund og Kattegat, og HELCOM fsva. Østersøen, Bælthavet og Kattegat. Kattegat indgår i begge havkonventioners områder.

---

¹ Kommissionens afgørelse (EU) 2017/848 af 17. maj 2017 om fastlæggelse af kriterier og metodiske standarder for god miljøtilstand i havområder samt specifikationer og standardmetoder for overvågning og vurdering og om ophævelse af afgørelse 2010/477/EU.

I denne omgang vedrører tærskelværdierne emnerne biodiversitet og eutrofiering. De konkrete tærskelværdier, hvor Danmark agter at tilslutte sig i hhv. HELCOM og OSPAR fremgår af tabel 1-2 i bilag 1.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om sagen.

Nærhedsprincippet

Der er tale om regionale bidrag til gennemførelse af en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at sagen er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Havstrategidirektivet er implementeret i dansk ret ved lov om havstrategi (jf. lovbekendtgørelse nr.1161 af 25. november 2019). I henhold til havstrategilovens § 2, stk. 3, omfatter loven ikke aktiviteter, der alene tjener forsvarsformål eller den nationale sikkerhed. GES-afgørelsen er direkte gældende, jf. TEUF art. 288.

Konsekvenser

Fastsættelsen af kvantitative tærskelværdier er en del af implementeringen af GES-afgørelsen og har til formål at beskrive god miljøtilstand og gøre denne målbar. Tærskelværdierne medfører ingen konsekvenser i sig selv, men kan føre til, at der på sigt træffes beslutninger om indsatser, som kan medføre behov for ændringer af gældende ret eller har økonomiske konsekvenser, såfremt den nationale tilstandsvurdering viser et indsatsbehov.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af tærskelværdierne kræver ikke lovændring. Det kan dog ikke udelukkes, at det i forbindelse med fastsættelse af indsatser kan være nødvendigt at ændre gældende ret.

Økonomiske konsekvenser

Vedtagelse af tærskelværdier medfører som udgangspunkt ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Tærskelværdierne udgør i sig selv ikke en ny forpligtelse, men de kan synliggøre et indsatsbehov, som skal adresseres mhp. at opnå god miljøtilstand i havet, hvilket EU's medlemsstater er forpligtet til at opnå iht. havstrategidirektivet. De økonomiske omkostninger forbundet med efterlevelsen af tærskelværdierne afhænger af en række forhold, som ofte er ukendte på tidspunktet for vedtagelsen af tærskelværdien, herunder den konkrete miljøtilstand, egnede indsatser, påvirkninger fra andre landes aktiviteter og indsatser samt hvilke indsatser der politisk tages beslutning om at iværksætte. Derfor er det i mange tilfælde vanskeligt at skønne mulige økonomiske konsekvenser på tidspunktet for godkendelsen af tærskelværdien. Dette gælder også for de konkrete tærskelværdier, som denne sag vedrører, jf. bilag 1.

Tærskelværdierne vil senere indgå i vurderingen af, om der er opnået god miljøtilstand og kan dermed anvise et konkret indsatsbehov, der kan have væsentlige statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser, hvis der tages politisk beslutning herom ifm. indsatsprogrammet. Der er ikke taget stilling til den nationale anvendelse af tærskelværdierne. Dette sker i 2024 ved næste nationale tilstandsvurdering og fastsættelse af miljømål og det efterfølgende indsatsprogram i 2027.

Opnåelse af god miljøtilstand i havet kan også have positive økonomiske konsekvenser f.eks. i form af produktive fiskebestande for fiskerierhvervet og værdien af et rent og mangfoldigt havmiljø for

turismeerhvervet. Et sundt havmiljø kan desuden bidrage til at fremme havets naturlige evne til CO₂-optag og gøre det mere modstandsdygtigt i forhold til klimaforandringer.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Vedtagelse af tærskelværdier på EU- eller regionalt niveau forventes at forbedre kvaliteten af og sammenhængen i EU-medlemsstaters beskrivelser af god miljøtilstand. De vil endvidere sikre konsistens og sammenlignelighed på havregionsniveau. Der er tale om en præcisering af en eksisterende forpligtelse, men tærskelværdierne kan medføre et højere beskyttelsesniveau i Danmark, afhængigt af den konkrete værdi m.v.

Høring

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget.

Danske Maritime bemærker, at man kan acceptere de foreslåede tærskelværdierne og sagens øvrige indhold og dermed støtte op om beskyttelse af havmiljøet.

Landbrug & Fødevarer (L&F) (tillige på vegne af Dansk Akvakultur) gør opmærksom på, at man grundet kort høringsfrist responderer med begrænset detaljeringsniveau. I forhold til tærskelværdierne relateret til eutrofiering og beskrivelsen i notatet af, at disse er fastsat i ”overensstemmelse med målsætninger fastsat for kystvandene under vandrammedirektivet”, understreger L&F, at man har væsentlige indvendinger mod det faglige grundlag i vandområdeplanerne (der henvises her til L&F’s høringssvar ift. forslag til vandområdeplaner 2021-2027). Idet der henvises til ”Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug” og oplæg heri til at gennemføre en *second opinion* af dele af faglige grundlag for implementering af vandrammedirektivet, finder L&F, at der bør sikres en vis fleksibilitet i tærskelværdier under havstrategidirektivet, så eventuelle stramninger kan føres tilbage, hvis miljømål i kystvandene ændres.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

De øvrige lande i HELCOM har godkendt tærskelværdierne. Forslagene vedtages ved enstemmighed. De øvrige lande i OSPAR forventes at godkende tærskelværdierne. Der udestår dog enkelte drøftelser, der kan føre til præciseringer inden for rammen, der fremgår af bilag 2. Forslagene vedtages som udgangspunkt ved enstemmighed.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter det regionale og internationale samarbejde på havmiljøområdet og finder samarbejdet væsentligt i forhold til at opnå et sundt havmiljø. Regeringen anser endvidere fastsættelsen af tærskelværdier i de regionale havkonventioner og EU som et vigtigt led i forhold til implementeringen af havstrategidirektivet, der skal føre til god miljøtilstand i havet.

Regeringen anser de foreslåede tærskelværdier som naturfagligt velbegrundede ud fra bedst tilgængelige viden. Regeringen finder, at de tager højde for de potentielle risici for havmiljøet samt forsigtighedsprincippet. Regeringen finder endvidere, at tærskelværdierne er i overensstemmelse med EU-forpligtelserne i henhold til GES-afgørelsen. Regeringen agter på den baggrund at støtte tærskelværdierne. Der vil blive taget stilling til den konkrete nationale anvendelse af tærskelværdierne i forbindelse med udarbejdelse af den nationale tilstandsvurdering og fastsættelse af miljømål i 2024.

Bilag 1

Tabel 1

Tærskelværdier (HELCOM)		
Indikator	Tærskelværdi (tal/trend)	Kort beskrivelse
BIODIVERSITET (FISK) Størrelsesstruktur af kystnære fisk (L90)	Fiskeudstørs-specifik tærskelværdi for aborre på hhv. 23 cm og 25 cm. For øvrige arter benyttes trend-baseret tærskelværdi (Vurdering af ændring i gennemsnitlig størrelse over tid (over de sidste 12 år))	HELCOM indikator for størrelses-struktur af kystnære fiskearter. Der foreslås en ny tærskelværdi. Fiskeriudstørs-specifik tærskelværdi for aborre og trend-baserede for de øvrige inkluderede arter (skrubbe, ålekvabbe, gedde, sandart og helt).
BIODIVERSITET (PATTEDYR) Bifangst af marsvin i Østersøen	Tærskelværdi på 0 marsvin i bifangst	Der er faglig enighed om nul bifangst af bestanden, hvis den skal reddes, idet den er kritisk truet. Derudover har landene i Østersøen inkl. Danmark iværksat fiskeriregulering for at beskytte bestanden.

Kilde: Miljøministeriet

Tabel 2

Tærskelværdier (OSPAR)

Indikator	Tærskelværdi (tal/trend)	Kort beskrivelse
EUTROFIERING Opløst uorganisk kvælstof (DIN) (µM)	Outer Coastal DEDK: 9,3 Dogger Bank: 7,2 Elbe plume: 18,2 Eastern North Sea: 7,3 Kattegat Coastal: 4,5 Kattegat Deep: 4,0 Northern North Sea: 10,3 Norwegian Trench: 6,6 Skagerrak: 4,7	Høje næringsstofkoncentrationer forårsager eutrofiering. I henhold til EU's GES afgørelse skal tærskelværdier for de åbne havområder være i overensstemmelse med målsætninger fastsat for kystvandene under vandrammedirektivet. Tærskelværdierne er fastsat for at sikre dette bedst muligt på baggrund af faglig rådgivning fra DCE.
EUTROFIERING Opløst uorganisk forfor (DIP) (µM)	Outer Coastal DEDK: 0,59 Dogger Bank: 0,76 Elbe plume: 0,72 Eastern North Sea: 0,60 Kattegat Coastal: 0,45 Kattegat Deep: 0,48 Northern North Sea: 0,71 Norwegian Trench: 0,60 Skagerrak: 0,64	Høje næringsstofkoncentrationer forårsager eutrofiering. I henhold til EU's GES afgørelse skal tærskelværdier for de åbne havområder være i overensstemmelse med målsætninger fastsat for kystvandene under vandrammedirektivet. Tærskelværdierne er fastsat for at sikre dette bedst muligt på baggrund af faglig rådgivning fra DCE.
EUTROFIERING Klorofyl koncentrationer (mg/l)	Outer Coastal DEDK: 1,64 Dogger Bank: 1,32 Elbe plume: 3,68 Eastern North Sea: 1,21 Kattegat Coastal: 1,19 Kattegat Deep: 1,38 Northern North Sea: 1,10 Norwegian Trench: 1,68 Skagerrak: 1,72	Høje klorofyl koncentrationer er en afledt effekt af høje næringsstofkoncentrationer. I henhold til EU's GES afgørelse skal tærskelværdier for de åbne havområder være i overensstemmelse med målsætninger fastsat for kystvandene under vandrammedirektivet. Tærskelværdierne er fastsat for at sikre dette bedst muligt på baggrund af faglig rådgivning fra DCE.
EUTROFIERING Total kvælstof (TN) (µM)	Outer Coastal DEDK: 13,7 Elbe plume: 21,4 Kattegat Coastal: 14,6 – 17,0* Kattegat Deep: 14,4 – 17,0* Skagerrak: 11,7 – 17,0*	Høje næringsstofkoncentrationer forårsager eutrofiering. I henhold til EU's GES afgørelse skal tærskelværdier for de åbne havområder være i overensstemmelse med målsætninger fastsat for kystvandene under vandrammedirektivet. Tærskelværdierne er fastsat for at sikre dette bedst muligt på baggrund af faglig rådgivning fra DCE.
EUTROFIERING Total fosfor (TP) (µM)	Outer Coastal DEDK: 0,85 Elbe plume: 0,95 Kattegat Coastal: 0,74 – 0,82* Kattegat Deep: 0,74 – 0,78* Skagerrak: 0,74 – 0,81*	Høje næringsstofkoncentrationer forårsager eutrofiering. I henhold til EU's GES afgørelse skal tærskelværdier for de åbne havområder være i overensstemmelse med målsætninger fastsat for kystvandene under vandrammedirektivet. Tærskelværdierne er fastsat for at sikre dette bedst muligt på baggrund af faglig rådgivning fra DCE.
EUTROFIERING Sigtdybde (Secchi dybde) (meter)	Outer Coastal DEDK: 7,0 Elbe plume: 4,1 Kattegat Coastal: 8,0 – 8,5* Kattegat Deep: 8,0 – 9,0* Skagerrak: 8,0 – 8,3*	Lav sigtdybde er en afledt effekt af høje næringsstofkoncentrationer. I henhold til EU's GES afgørelse skal tærskelværdier for de åbne havområder være i overensstemmelse med målsætninger fastsat for kystvandene under vandrammedirektivet. Tærskelværdierne er fastsat for at sikre dette bedst muligt på baggrund af faglig rådgivning fra DCE.
EUTROFIERING Iltkoncentrationer	Hele OSPAR området, inklusiv Kattegat: 6 mg O ₂ l ⁻¹ (dog ikke kystvandene).	Lave iltkoncentrationer i bundvandet betragtes som en indirekte effekt af næringsstofpåvirkning, og iltkoncentrationen i bundvandet er et primærkriterie i EU's GES afgørelse.
BIODIVERSITET (PATTEDYR) Bifangst	Maks 1622 marsvin i bifangst i Nordsøbestanden	Gennem en tidligere godkendt model for fastsættelse af tærskelværdi for bifangst af marsvin i Nordsøen er tærskelværdien for den kommende periode nu beregnet til 1622 individer. Det er en del lavere end den nuværende andel af bifangst af marsvin i Nordsøen, som estimeres til ca. 5400 dyr.

* enkelte værdier er på nuværende tidspunkt opgivet som et range, idet de bilaterale drøftelser mellem DK og SE endnu ikke er afsluttet

Kilde: Miljøministeriet